

การสัมมนาทางวิชาการ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”

เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้อภิปราย ประกอบด้วย

๑. นายพงศ์โพยม วาศภูติ	อดีตรองปลัดกระทรวงมหาดไทย
๒. นายสุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์	ภาคประชาสังคม
๓. นายวิชัย อัมราลิขิต	นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
๔. พลเอกสุรินทร์ พิภูลทอง
องค์กรชุมชน	ประธานคณะกรรมการบริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
๕. นายวิทยา ผิวผ่อง	ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๖. นายสมพร ใช้บางยาง
รายการ)	อดีตรองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ดำเนิน

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
นายสมพร ใช้บางยาง	<p>ณ วันนี้บ้านเมืองและทั้งโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยุคโลกาภิวัตน์เข้ามาทำให้การเปลี่ยนแปลงภายนอกเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและกระทบกับสังคมไทย ทำให้ปัญหาต่างๆ มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นโดยเฉพาะการเข้ามาของทุน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีผลกระทบที่เกิดขึ้นในทุกระดับจากเขตเมือง ลงมาถึงชนบทและทุกพื้นที่ของบ้านเมือง หมายถึงกระทบกับพี่น้องประชาชนด้วย ซึ่งก็กระทบกับบทบาทของกระทรวงมหาดไทยที่ต้องดูแลพื้นที่ทุกตารางนิ้ว ดูแลทุกคนไทยตั้งแต่เกิดจนตายบนภารกิจของงาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ส่วนราชการได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงช้า กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นกระทรวงใหญ่และได้รับผิดชอบกว้างขวาง เป็นกระทรวงหลักของประเทศมานานได้รับแรงกระทบจากภาคการเปลี่ยนแปลง และมองถึงการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดการให้มีการถอดรหัสกระทรวงมหาดไทยเป็นเรื่องที่ถูกต้องแล้ว แม้มันอาจจะช้าไม่ทันกับ การเปลี่ยนแปลงที่มันเกิดมานานแล้ว ในช่วงอีก ๑๐ ปี ข้างหน้าจะมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงมากมายที่ทำให้ปัญหาต่างๆ มีความสลับซับซ้อนและมีผลกระทบมากยิ่งขึ้น การเข้ามาของประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ มีแรงกระทบกับสังคมไทยทั้งภาพรวม ในการที่เราจะมาถอดรหัสกันและมองไปถึงอนาคตอีก ๑๐ ปี ข้างหน้า เพื่อวางบทบาทกระทรวงของประเทศถือว่าเป็นเรื่องที่ต้องต้องและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
<p>นายพงศ์โพยม วาศูดี</p>	<p>ปัญหาบ้านเมืองปัจจุบัน ในฐานะที่กระทรวงมหาดไทยมีบทบาทกับบ้านเมือง กระทรวงจะละเลยสถานะของการเปลี่ยนแปลงและตั้งมั่นในฐานะเดิมอย่างเรื่อยๆ คงเป็นไปไม่ได้แล้ว ประเด็นในวันนี้ คือเรื่องโครงสร้างการปกครองของประเทศไทยกับแนวความคิดในเรื่องพื้นที่จัดการตนเอง</p> <p>โครงสร้างการปกครองของประเทศไทย แบ่งออกเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพิ่มพื้นที่ของท้องถิ่นมากขึ้น ในส่วนภูมิภาคก่อนที่จะพูดถึงเรื่องท้องถิ่นที่เพราะพระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗ นั้นเกี่ยวข้องกับ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านมีความเกี่ยวพันอย่างสูงกับผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ในฐานะจังหวัดและอำเภอ เห็นได้ว่าส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นรวมถึงท้องถิ่นที่จะช่วยดูแลประชาชนคนไทยเป็นอันมาก แต่มีคำถามว่าเหมาะสมหรือควรที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือไม่ อีกเรื่องหนึ่งคือความไม่สมดุลทางอำนาจ อำนาจรัฐเมื่อมองไปอีกข้างหนึ่งอำนาจของประชาชนและเอกชนนั้นไม่สมดุลกัน อำนาจในการอนุญาต อนุมัติ สั่งการ การกำหนดนโยบาย และการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศล้วนแต่กำหนดโดยภาครัฐทั้งสิ้น ปัจจุบันมีสำนักงานจังหวัด คือฝ่ายแผน การวางแผนยุทธศาสตร์ต้องยอมรับฟังความเห็นของประชาชน ในแง่ของการอนุญาต อนุมัติ ยกเว้น ก็อยู่ที่กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งจริงๆ แล้ว กระทรวงมหาดไทยเป็นแค่ Font Office เท่านั้น คือ รับเรื่อง อนุญาต อนุมัติ หากเป็นเรื่องใหญ่จะส่งไปที่ กระทรวง ทบวง กรม ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นเพียงเป็นผู้รับเรื่อง ส่วนใหญ่อำนาจอยู่ที่กระทรวง ทบวง กรม แต่แท้จริงแล้วเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงคือ เรื่องดุลอำนาจที่กระทรวง ทบวง กรม ไม่ใช่อยู่ที่กระทรวงมหาดไทย ปัญหาและความต้องการในแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเมื่อราชการแก้ปัญหาโดยแจ้งหนังสือเวียนไปทั่วประเทศไม่แยกเป็นรายพื้นที่ เพราะฉะนั้นปัญหาเฉพาะพื้นที่จึงไม่ได้รับการแก้ไข ภาครัฐทำได้เพียงชี้แนะและช่วยเหลือเอกชน/ประชาชนอยู่ตลอดเวลาเป็นความปรารถนาดี แต่หากภาครัฐช่วยเหลือมากเกินไปประชาชนก็จะอ่อนแอและกลายเป็นคนคอยพึ่งพาคนอื่นอยู่ตลอดเวลา หากต้องการให้ประเทศเจริญประชาชนต้องมีความเข้มแข็ง ฉลาด ขยันอดทนต่อสู้กับปัญหาได้ เพราะฉะนั้นแนวความคิดมันก็เกิดขึ้นเรื่องเกี่ยวกับข้อเสนอคณะกรรมการปฏิรูปเรื่องคือ พื้นที่จัดการตนเอง จัดการอย่างไร มันคืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่ใช่เอาแต่ภารกิจอำนาจหน้าที่แต่ความรับผิดชอบไม่เอา เพราะฉะนั้นเรื่องงบประมาณ ต้องลงมาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องลงมาที่ภาคประชาชนให้ประชาชนรู้จักบริหารจัดการตนเองแก้ปัญหาต่างๆ ที่แตกต่างกันแต่ละพื้นที่ แต่ข้อเสนอคณะกรรมการปฏิรูปก็คือเราต้องก็ไม่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอำมาตย์ใหม่ อำมาตย์น้อยแทนอำมาตย์ใหญ่คืออำมาตย์ผู้ว่าราชการจังหวัด อำมาตย์นายอำเภอ สิ่งที่ต้องการเห็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบใหม่ที่มีภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกๆระดับตั้งแต่การจัดทำงบประมาณ การจัดทำโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับ การดำเนินงานทั้งหลาย การเก็บภาษีอากรในพื้นที่ ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุน คำว่า ประชาชนภาคประชาสังคม หมายถึงประชาชนที่เป็นบุคคล</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
	<p>ประชาชนที่เป็นกลุ่ม ประชาชนที่เป็นเครือข่าย ต้องทั้งกำกับดูแลและก็ช่วยเหลือสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นของประชาชน ต้องรับใช้ประชาชน ไม่ใช่รับใช้รัฐบาลหรือกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด และอำเภอ การประสานงานกับการรับใช้ไม่เหมือนกันประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนช่วยเหลือ เพราะฉะนั้นคำหนึ่งที่ใช้ก็คือ ชุมชนท้องถิ่นคำว่าชุมชนท้องถิ่นรวมทั้งประชาชนมาร่วมกับตัวขององค์กร รัฐบาลและส่วนกลางสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ส่งมอบไว้ในของส่วนกลางไม่ใช่ของท้องถิ่นไม่ใช่ของประชาชน และกำหนดมาตรฐานหรือกรอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนสอนแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือประชาชนมีความเข้มแข็งที่จะดำเนินการได้ ส่วนภูมิภาคหากเห็นว่าผู้ว่า นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการยังมีความจำเป็นก็อยู่ต่อไป แต่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่รัฐบาลส่งมอบไว้ คือพูดง่ายๆว่าทำให้น้อยลง กำกับดูแลให้มากขึ้น และก็เอางานที่ปฏิบัติมาให้กับประชาชนในรูปขององค์กรท้องถิ่นทำมากขึ้น</p> <p>ผลสรุป การลดบทบาทของส่วนกลาง ลดบทบาทของภูมิภาคลง ผลที่ได้คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ลดภาระของรัฐบาล ๒. พื้นที่เข้มแข็งเรียนรู้วิถีแก้ไขปัญหาด้วยการจัดการตนเอง ๓. ความรู้ความเข้าใจวิถีประชาธิปไตยในบ้านเรา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งปกครองประชาธิปไตยเป็นอย่างดีแต่ต้องเป็นประชาธิปไตยที่มีส่วนร่วม แต่ว่าท่านผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการยังกำกับดูแลต่อไป
<p>นายสมพร ใช้บางยาง</p>	<p>ข้อเสนอคณะกรรมการปฏิรูป ในเรื่องการยกเลิกภูมิภาค ซึ่งในความเป็นจริงเป็นอุดมคติในประเทศที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว มันเป็นเรื่องที่เป็นแนวคิดในเชิงวิชาการ เพราะฉะนั้นความเป็นจริงก็คงต้องดูบริบทที่เป็นจริง/ประวัติศาสตร์/ความเป็นมาทั้งหมดของประเทศไทย แต่ที่ชัดเจนคือการเปลี่ยนแปลง เพราะการรวมศูนย์ส่วนกลางไม่สามารถตอบโจทย์ของแผ่นดินคือความต้องการของพี่น้องประชาชน และก็รวมทั้งปัญหาที่แท้จริงของชุมชนพื้นที่ระดับล่างได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วไม่สามารถที่จะตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชนหรือชุมชนได้อย่างทันถ่วงทีมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มภาระในส่วนของการปฏิบัติไปให้กับท้องถิ่น รวมถึงประชาชนด้วยในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และประเทศที่ปกครองระบบประชาธิปไตยต้องมีการกระจายอำนาจ และที่สำคัญการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคงต้องดูถึงการจัดบทบาทหน้าที่ของทั้งส่วนกลางส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับพี่น้องประชาชนฐานล่างตรงนี้กระทบกับโครงสร้างของกระทรวงมหาดไทยและกระทบให้เห็นถึงบทบาทของกระทรวงมหาดไทยทั้งในวันนี้และอนาคตข้างหน้าชัดเจน</p> <p>การที่รัฐเป็นผู้ให้อย่างเดียวมีส่วนทำให้ประชาชนอ่อนแอ ต้องส่งเสริมประชาชนให้มีความเข้มแข็ง</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
	โดยเฉพาะบทบาทที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นบทบาทของกระทรวงมหาดไทยโดยตรงเช่นกัน
<p>นายสุรินทร์ กิจนิตต์ชวีร์</p>	<p>ในฐานะที่เป็นภาคประชาชนขอเสนอพิจารณาว่าขณะนี้ภาคประชาชนกำลังเผชิญอะไรอยู่และสิ่งที่จะเผชิญได้ก่อให้เกิดอยู่รื้อนนอนทุกข์ของภาคประชาชนและสิ่งทีภาคประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข องคาศพพหรือ พันเพื่อนกระทรวงมหาดไทยจะทำอย่างไรเพื่ออยู่เย็นเป็นสุข คงจะอยู่บนฐานของวิสัยทัศน์ บำบัดทุกข์ บำรุง สุขในฐานมุมมองของภาคประชาชน</p> <p>ประเด็นที่ ๑ ขณะนี้ภาคประชาชนกำลังเผชิญทุกข์และความไม่มั่งคั่งสถานการณ์ใน ๓-๕ ปีข้างหน้า ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ประชาชนอยู่บนฐาน ๔ ภัย ๔ ทุกข์ ซึ่งกำลังเผชิญอยู่ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ภัยทางด้านเศรษฐกิจ หนี้สินที่ล้นพ้นตัว เรือรั้ง แก้วไม่ตก ภาวะหนี้สิน เรืองปากท้อง ๒. โรคภัยไข้เจ็บในด้านต่างๆ มากมาย ๓. ภัยสังคม กำลังเผชิญภัยทางสังคม กำลังขัดแย้งในพื้นที่ระดับล่างและก่อชนวนเป็นความรุนแรง ขึ้นตามลำดับ ยังไม่มีข้อยุติ ๔. ภัยพิบัติต่างๆ นานา <p>พอมองไปในอนาคตความไม่มั่งคั่ง ภาคประชาชนกำลังเผชิญกับ ๑) การเข้าสู่ประชาชนอาเซียน ๒) การสูญเสียที่ดินจากกลุ่มทุนเข้ามาซื้อโดยเฉพาะภาคกลาง ๓) ราคาอาหาร เครื่องอุปโภค บริโภคที่ราคา สูงขึ้นตามลำดับ อนาคตจะเกิดข้าวยากหามากแพงหรือไม่ คำถามคือ ขณะทีปัญหาต่างๆ มีความรุนแรงมาก ขึ้นเรื่อยๆ มันมีความซับซ้อน มีความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลง ถ้าพันเพื่อนของมหาดไทยทุกส่วนทุกระดับ ยังทำงานเหมือนเดิม ด้วยวิธีคิดเดิมยังไม่เปลี่ยนวิธีคิด การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขจะทำได้จริงหรือ</p> <p>ประเด็นที่ ๒ เท่าที่เห็นการทำงานชุมชนท้องถิ่น คำว่าระดับชุมชนท้องถิ่น คือตำบล หมู่บ้าน ระดับกลาง คือ ระดับอำเภอ ระดับสูง คือจังหวัด ขณะนี้การทำงานของกระทรวงทำให้ประชาชนจริงหรือไม่ ในนโยบายประชานิยมของรัฐในมุมมองของภาคประชาชนนโยบายนี้ทำให้สูญเสียศักดิ์ศรีของความเป็น มนุษย์ เพราะทำให้ประชาชนรอรับ เป็นเด็กง่อย ถูกเลี้ยงให้อยู่ในเข่ง ไปไม่รอด แล้วสังคมไทยจะเผชิญหน้า ในเวทีโลกอย่างไร เพราะฉะนั้นพันเพื่อนของมหาดไทยต้องเอาภาคประชาชนท้องถิ่นเป็นตัวตั้งของ ยุทธศาสตร์ ไม่ใช่ทำแบบเทคนิควิธีคิดกิจกรรม การกระจายอำนาจให้ภาคท้องถิ่นและท้องที่ ไม่ไปกระจุกตัว อยู่ ให้ทะลุไปถึง ภาคประชาชนที่สร้างความเข้มแข็ง นี่คือนี่ที่จะเป็นรหัสที่จะถอดบทเรียนกับภาค ประชาชน ภาคประชาชนเห็นการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ วิธีทำงานใหม่กับภาคประชาชน อย่าไปทำการเชิงเทคนิค อย่าไปทำงานเชิงกิจกรรม ต้องทำงานเชิงกลยุทธ์ และต้องการหวังผลการเปลี่ยนแปลงจากการที่ภาค ประชาชนรอรับมาเป็นเชิงรุก จัดการตนเอง ฟังตนเองแล้วทำงานคู่ขนานกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อปรับ สังคมไทยทั้งแผ่นดิน รอรับสิ่งใหม่ๆ ที่จะเข้ามาและมีศักดิ์ศรีในเวทีโลก ฉะนั้นต้องทำงานเชิงวิสัยทัศน์ เชิง ยุทธศาสตร์ เชิงยุทธวิธี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ในฐานะภาคประชาชนจะมองไปที่ระดับล่าง สิ่งทีมอง</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
	<p>คือ ๓ พันเพื่อนหลักของกระทรวงมหาดไทย คือ ๑. หัวหน้าของกรมการปกครอง คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งห้าจะคอยรับคำสั่งจากเบื้องบน หรือทำงานเพื่อภาคประชาชน ๒. ภาคท้องถิ่น ทำงานเพื่อใคร เพื่อภาครัฐหรือภาคประชาชน ๓. พัฒนาชุมชน ทั้ง ๓ ภาคส่วนนี้มีการบูรณาการกันหรือขัดแย้งกันอยู่ จะเห็นได้ว่าภาคประชาชนก็ทำเองได้ในบางเรื่องและต้องทำร่วมกับกลไกทั้ง ๓ ส่วน ทั้งหมดนี้คือ สิ่งที่ภาคประชาชนต้องการนำเสนอ</p>
<p>นายสมพร ใช้บางยาง</p>	<p>ปัญหาของประชาชนมีมากมาย ทั้งปัญหาทางด้านจิตใจ ปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม และปัญหาอีกมากมาย อยู่ที่ชุมชนและคนฐานราก ซึ่งเป็นงานที่กระทรวงมหาดไทยปฏิเสธไม่ได้ ในการช่วยเหลือ ในแง่ของการจะแก้ปัญหาอะไรก็ควรจะต้องแก้ที่วิธีคิดเสียก่อน ถ้าวิธีคิดไม่เปลี่ยน ความคิดไม่เปลี่ยน การปฏิบัติก็คงไม่เปลี่ยน ฉะนั้นวิธีคิดในเชิงปกครองต้องมองใหม่ มองในฐานะทำอะไรให้ประชาชนเข้มแข็ง ไม่ใช่ดูแลเขาในฐานะคนอ่อนแอ ต้องมองว่าทำอะไรในเขาลูกขึ้นมาต่อสู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด ถ้าเปลี่ยนวิธีคิดได้ภารกิจที่จะนำไปปฏิบัติก็คงจะใช้ได้ และความเข้มแข็งของฐานรากจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วย ๓ ส่วนหลักใหญ่ๆ ก็คือ ๑. ท้องที่ ๒. ภาคท้องถิ่น ๓. ชุมชน ถ้า ๓ ส่วนนี้ประกอบรวมกันเป็นปีกแผ่นได้ชุมชนนั้นจะมีความเข้มแข็งโดยมีส่วนอื่นเข้ามาช่วยเสริมทั้งองค์ความรู้ ประสบการณ์จากภาคราชการ ซึ่งเรื่องดังกล่าวคงไม่เหนือไปกว่าแรงของกระทรวงมหาดไทย ฐานรากที่เข้มแข็งที่เกิดขึ้นก็เท่ากับมีฐานบนคือกระทรวงมหาดไทย นั่นคือกรมการปกครองในฐานะที่ดูแลพื้นที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมการพัฒนาชุมชนที่ดูแลในภาคประชาชนถ้ามีการทำงานในเชิงบูรณาการในส่วนของเชิงนโยบายทั้ง ๓ กรมนี้บูรณาการเชิงนโยบายกันเพื่อมุ่งไปสู่ฐานราก ถ้า ๑๐ ปีข้างหน้ากระทรวงมหาดไทยกลับมาทำงานในเชิงนี้จะทำให้ยุทธศาสตร์ตอบโจทย์เจตนารมณ์เพื่อสะท้อนความต้องการของภาคประชาชนได้ ซึ่งท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยปฏิบัติหลักในพื้นที่แทน ส่วนราชการ เพื่อปรับให้เข้ากับยุคสมัยของการก่อประชาธิปไตย ยุคสมัยของความเจริญของประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตย ที่จำเป็นที่จะให้ฐานรากมีความเข้มแข็งและในทางกลับกันท้องถิ่นก็ต้องปรับตัวโดยไม่ใช่เป็นผู้ใช้อำนาจใหม่</p>
<p>นายวิชัย อมราลิขิต</p>	<p>แต่หลังจากการเปลี่ยนสถานะจากสาขาภิบาลมาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่างๆ ณ ปัจจุบันนี้ ๘,๐๐๐ แห่งเป็นอย่างน้อย แนนอนปัญหาต่างๆ ก็เพิ่มมากขึ้น ซับซ้อนมากขึ้นเพราะว่ามีผู้ดูแลทุกตารางนิ้วก็จะสะท้อนอะไรมามากพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันมีการศึกษาแบบไร้พรมแดนทำให้ประชาชนได้รู้ในสิ่งที่เขาต้องการ สิ่งที่เขาเรียกร้อง โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ซึ่งปัญหาที่ทำให้รัฐบาลต้องเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากในเรื่องของยาเสพติดต่างๆ ค่อนข้างจะแก้ไขกันลำบากเพราะว่าปัญหาความเข้มแข็งของสังคม ความเข้มแข็งของ</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
	<p>ครอบครัวยังไม่ดีขึ้นและความคาดหวังของประชาชนเป็นอย่างไร แต่ตอนนี้ก็มี อบท. แต่ละแห่งสะท้อนความคาดหวัง ซึ่งบางที่รัฐบาลก็รับได้บ้าง ไม่รับได้บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสมานฉันท์ของสังคมไทย และในหน้าที่ของ อบท. นั้น ใกล้ชิดกับประชาชน “อบท.ดูแลตั้งแต่แรกเกิดจนตาย” แต่ ณ วันนี้ อบท.ดูแลตั้งแต่ก่อนเกิดและหลังการตายด้วย ฉะนั้นการทำงานของ อบท. นั้นโดยกำกับของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลโดยตรง เพื่อที่จะให้ อบท. ทั่วประเทศให้บริการประชาชน เข้าถึงประชาชน และปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นยังมีปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้น คือการถูกครอบงำจากฝ่ายการเมืองมากเกินไป การเมืองเข้ามาบีบบทบาทสูงสุด ทำให้ข้าราชการทำงานลำบากจะต้องสนองต่อความต้องการของนักการเมือง อีกอย่างคือระบบของมหาดไทยถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการรวมศูนย์อำนาจ ถ้าไม่มีการกระจายอำนาจที่ชัดเจนจะดำเนินการลำบาก ประชาชนฉลาดขึ้น ประชาชนต้องการอะไรหลายๆ อย่างซึ่งไม่เคยได้รับอีกหลายๆ เรื่องมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยก็พยายามให้ภูมิภาคเข้มแข็ง แต่ไม่ค่อยดูแลหรือสร้างใหม่ การออกกฎหมายรองรับท้องถิ่นให้ดำเนินการเองได้ เพราะที่ผ่านมาการออกกฎหมายน้อยมากที่ อบท. จะมีส่วนร่วม หรือจะมีส่วนร่วมก็ต่อเมื่อกฎหมายใกล้จะสมบูรณ์แล้วเอามาวิพากษ์</p> <p>นโยบายกระจายอำนาจต้องการที่จะปล่อยให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการทำงาน สามารถให้บริการแก่ประชาชนและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ทำอย่างไรในการออกกฎหมายให้เรามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น จนตรามาเป็นกฎหมายได้ สิ่งที่ผมคิดว่าควรที่จะต้องปรับปรุงในระบบการบริหารงาน กระทรวงมหาดไทยพูดอยู่ตลอดว่า ต้องมีหลักธรรมาภิบาล ๖ หลักด้วยกัน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑.หลักนิติธรรม การออกกฎหมาย การตรากฎหมาย กระทรวงมหาดไทยจะออกอย่างไร อบท. จะออกอย่างไร กฎหมายนี้ต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมไม่ใช่เป็นที่ยอมรับของเฉพาะกระทรวงมหาดไทย หรือผู้บริหารท้องถิ่น ๒.หลักคุณธรรม ก็คือความถูกต้อง ซื่อสัตย์ ๓.ความโปร่งใส ก็คือการตรวจสอบได้ ให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบข้อมูล ๔. การมีส่วนร่วม ถ้าการทำงานไม่มีส่วนร่วมของภาคประชาชนคงไม่สำเร็จ ฉะนั้นหัวใจของการทำงานอย่างยั่งยืนคือการมีส่วนร่วมของประชาชน ๕. ความรับผิดชอบ เป็นความรับผิดชอบต่อปัญหาต่อสังคม ต่อสาธารณะ ๖. ความคุ้มค่า ทรัพยากรมีอยู่จำกัด ทำอย่างไรที่จะใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดของการใช้ทรัพยากรนั้น <p>สิ่งต่างๆ เหล่านี้การที่จะทำอะไรต้องยึดหลักในการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจในการทำงานของท้องถิ่น หากใช้อำนาจไม่มองปัญหาของประชาชนหรือไม่ยึดหลักธรรมาภิบาล ฉะนั้นสิ่งต่างๆ เหล่านี้ขอฝากทางผู้มีอำนาจทางกระทรวงมหาดไทยอยากให้คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการในทุกๆ ระดับ</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
<p>นายสมพร ใช้บางยาง</p>	<p>กล่าวโดยสรุปคืออยากเห็นกระทรวงมหาดไทยมีความจริงจังและจริงใจกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง และประเด็นสุดท้ายที่พูดถึงธรรมาภิบาลไม่ใช่เพียงแค่ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยใน ๑๐ ปีข้างหน้าคงต้องทบทวนเรื่องของธรรมาภิบาลให้มากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาการอยู่รอดของกระทรวงมหาดไทย</p>
<p>พล.อ.สุรินทร์ พิกุลทอง</p>	<p>ที่จริงแล้วคนที่มองมหาดไทยได้ดีควรน่าจะเป็นคนมหาดไทยเอง สมเด็จพระยาตากษัตริย์เอกาทศรถว่า คนกระทรวงมหาดไทยต้องรองเท้าขาดก่อนกางเกง คือต้องเดินมากกว่านั่ง ซึ่งหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” มันครอบคลุมเกินใจเป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ และการที่จะบำบัดทุกข์ บำรุงสุขได้ให้ประชาชนนั้นเหมือนคำว่า “การใดเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับพี่น้องประชาชน การนั้นเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย” ปัญหาทุกปัญหาของพี่น้องประชาชนมีทางออก มีหน่วยงานรับผิดชอบ ถ้ามหาเขตไทยทำอะไร มหาดไทยเป็นผู้มีบาร์มี ประสานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นลูกค้าประชาชน ทุกหน่วยงานก็เป็นลูกค้าประชาชน งานใดถ้าไม่มีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือไม่มีนายอำเภอ งานนั้นก็จะไม่สำเร็จ หรือเสร็จได้ช้า หรืออาจไม่เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริงอย่างเช่นทุกวันนี้ ถ้ามองกระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงเดียวที่สามารถกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมได้ กระทรวงมหาดไทยเอาประชาชนเป็นฐาน เอาประชาชนเป็นเป้าหมาย และสุดท้ายผลเชื่อว่ามหาดไทยกำหนดรัฐบาลได้ ถ้ามหาดไทยทำหน้าที่มหาดไทยอย่างแท้จริง ในมุมมองของผลลัพธ์ของทุกกรมของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งสิ้น ถ้ามหาเขตไทยเข้าใจหน้าที่นั้นจริงๆ หรือไม่ สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือทุกกระทรวงยุคได้หมดยกเว้นกระทรวงมหาดไทยเพราะมหาดไทย “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” อยู่แล้ว ถ้าทำให้ประชาชนมีความสุขกระทรวงอื่นก็ไม่ต้องมีก็ได้ แต่ถ้าไม่มีกระทรวงมหาดไทยอยู่ไม่ได้ เพราะในสายตาของผมกระทรวงมหาดไทยมีความสำคัญที่สุด แต่ต้องถามว่าทำหน้าที่นั้นได้เต็มที่หรือไม่ ถ้ากระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ได้เต็มที่จริงๆ หน่วยงานอื่นไม่มีทางเกิด ถ้าราชการเข้มแข็งจริงๆ องค์การมหาชนต่างๆ ก็ไม่เกิดขึ้นนี้เป็นความเชื่อของผมที่ว่าไม่มีหลักที่จะพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของกระทรวงมหาดไทยได้อย่างแท้จริง ที่จริงการเปลี่ยนแปลงของกระทรวงมหาดไทยมีอยู่ตลอดเวลา ปัญหากระบวนการที่มีการกระทบกับกระทรวงมหาดไทยมีอยู่ ๓ ส่วน คือ ๑. แผนพัฒนาประเทศ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒. แผนบริหารราชการ ระบบราชการเป็นฐานดั้งเดิมมหาดไทยดูแลฐานกว้างดูแลประชาชน ดูแลพื้นที่ ๓. แผนงบประมาณ งบประมาณไม่เอื้อต่อผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้านที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้ง ๓ ส่วนนี้ไม่เอื้อกับกระทรวงมหาดไทยยึดโยงกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขอย่างแท้จริง และต้องถามว่าวันนี้มหาดไทยทำงานเพื่อใคร เพื่อนักการเมือง หรือเพื่อประชาชน</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
<p>นายวิทยา ผิวผ่อง</p>	<p>สิ่งที่ควรทำการถอดรหัสมหาดไทยในขณะนี้คือ ต้องกลับมาดูว่ามหาดไทยไม่ใช่แค่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มหาดไทยควรทบทวนหรือนำมาเป็นข้อคิดว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนโดยอะไร ซึ่งตอนนี้เรากินบุญเก่าที่รุ่นพ่อ รุ่นพี่สะสมกันมา ถ้าไม่คิดที่จะปรับตัวเอง ไม่คิดที่จะทบทวนว่าอะไรคือกระทรวงมหาดไทย ถ้าพูดถึงมหาดไทยต้องคิดว่ามีความยิ่งใหญ่มาก แต่สิ่งที่เหลืออยู่จริงๆ เหลือแค่แก่น มหาดไทยยังเชื่อว่ากระทรวงยิ่งใหญ่ เก่ง ดูแลประชาชนได้ แต่สิ่งที่เหลืออยู่ในตัวเราเองนั้นแทบจะไม่เหลืออะไรแล้ว ทศวรรษการเปลี่ยนแปลงในวันข้างหน้าจะอย่างไร เอาอะไรจากวันนี้ไปทำอะไรเมื่อไร บางเรื่องได้ทำไปแล้วแต่ไม่เคยเอาสิ่งที่ทำมาประเมินว่าใช่หรือเปล่า ได้ผลหรือไม่ ฉะนั้นเลยต้องเริ่มต้นการนับหนึ่งใหม่ทุกครั้ง กระทรวงมหาดไทยต้องคิดแล้วว่า ๑. จากสิ่งที่เผชิญอยู่ในขณะนี้การกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและไม่ใช้การกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นอย่างเดียวแต่กระจายอำนาจให้กับทุกกระทรวง ทบวง กรม กระทรวงมหาดไทยมีคนมากที่สุดและมีคุณภาพที่สุดแต่ไม่มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรที่มี มหาดไทยเน้นความสำเร็จคือการฝึกอบรม แต่หลังจากอบรมเสร็จแล้วได้อะไร ถ้าคนกระทรวงมหาดไทยคิดจะทำงานจากเป้าหมายหรือความสำเร็จที่อยากได้ให้ชัดเจนก่อนว่าอยากได้อะไร การสัมมนาในครั้งนี้จะได้เส้นทางหรือทิศทางในการที่จะทำใน ๑๐ ปีข้างหน้า ถ้าทำงานอย่างหวังผลว่าจะมีความสำเร็จคืออะไรมันจะเปลี่ยนกระบวนการทำงานของ คนมหาดไทยทั้งหมด กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงที่เป็นผู้นำ เป็นกระทรวงหลักในการบริหารจัดการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น แต่ทุกวันนี้หากการทำงานยังเป็นแบบเดิมคือทำงานแบบระบบนิรทศการ คือให้รู้ว่าได้ทำแล้วแต่ไม่รู้ว่าได้จะอะไรจะนำเอาไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ต้องมีการประเมินว่าจะทำอะไรในทศวรรษข้างหน้า ต่อไปถ้าจะทำอะไรในหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยขอให้ตั้งเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่เป็นความสำเร็จให้ชัดเจนแล้วจะเปลี่ยนกระทรวงมหาดไทยได้ สิ่งที่เปลี่ยนกระทรวงมหาดไทยได้ใน ๑๐ ปีข้างหน้าคือต้องเริ่มแต่วันนี้ว่าสิ่งที่เราจะทำอะไรก็ตามผมอยากให้เห็นผลที่คาดว่าจะได้รับ ไม่ต้องเขียนให้กว้าง หรือยาวเกินไปแต่เขียนให้ชัดเจนว่าเราอยากได้อะไรและเป็นสิ่งที่ทำได้ และสามารถเป็นไปได้ด้วย และวันนี้การจะเปลี่ยนกระทรวงมหาดไทยต้องเปลี่ยนพวกเราทุกคน</p>
<p>นายสมพร ใช้บางยาง</p>	<p>ในการจัดสัมมนาเราจัดมาหลายเวทีแล้วจะเอาข้อคิดเห็นแต่ละเวทีมาวิเคราะห์แล้วสังเคราะห์อีกครึ่งเพื่อนำไปสู่การเขียนยุทธศาสตร์ สิ่งที่เราเป็นห่วงอยู่ที่คนมหาดไทยว่าจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ยอมรับที่จะต้องสูญเสียอะไรบางอย่าง ยอมรับวิถีคิดการทำงานในมิติใหม่ๆ ซึ่งเป็นมิติของสังคมไม่ใช่เพียงมิติของมหาดไทยเท่านั้น เป็นมิติของสังคมโลก ซึ่งอยู่ที่คนกระทรวงมหาดไทยจะต้องคิด ต้องทำ ต่อไปจะขอให้ผู้อภิปรายได้แสดงความคิดเห็นว่าท่านอยากเห็นอะไรใน ๑๐ ปีข้างหน้าของกระทรวงมหาดไทย</p>
<p>นายพงศ์โพยม วาสุดี</p>	<p>กระทรวงมหาดไทยต้องแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยให้ชัดเจนซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ในระยะยาว เพราะว่ามีมหาดไทยไม่เคยทำอะไรยาวๆ คนใหม่มา</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
	<p>เปลี่ยนแปลง ในขณะนี้ได้ข่าวว่าหลายๆจังหวัดกำลังเสนอร่างพระราชบัญญัติจังหวัดมหานครคือเป็นเรื่องของพื้นที่จัดการตัวเอง แล้วจะมีการกำหนดวิสัยทัศน์แล้วห้ามเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารได้ คำว่าอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยมองว่ากระทรวงมหาดไทยกำลังหลงทางเอาอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาเป็นของตัวเอง จริงๆ แล้วกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่สนับสนุนให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำงานตามกฎหมาย ซึ่งงานกระทรวงมหาดไทยต้องมีการปรับปรุงแล้วประเมินว่าทำดีแล้วหรือยัง และต้องปรับปรุงองค์กร วิถีปฏิบัติงานต้องคล่องตัวและยืดหยุ่น และร่วมมือกับภาคเอกชน และที่สำคัญคือความโปร่งใส ข้อมูลของกระทรวงของให้เป็นข้อมูลสาธารณะ มากที่สุด การส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งเปลี่ยนประชาชน (people) ให้เป็นพลเมือง (Citizen) และสุดท้ายต้องปรับวิธีคิด ปรับวิธีการทำงาน ถ้าไม่ปรับวิธีคิดเราคงเปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้</p>
<p>นายวิชัย อัมราลิขิต</p>	<p>ขอให้กระทรวงมหาดไทยส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน ส่งเสริมให้องค์กร ชุมชน หรือประชาชนมีความเข้มแข็งที่อยากจะให้ส่งเสริมเพราะหากชุมชนเข้มแข็งก็จะเป็นการถ่วงดุลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>
<p>นายสุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์</p>	<p>ขอเสนอว่าหากกระทรวงมหาดไทยจะทำอะไร ควรจะฝึกคนให้เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้นำที่หวังผลการเปลี่ยนแปลงเพราะในระดับชุมชนท้องถิ่น ผู้นำเหล่านี้คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้นำเชิงกลยุทธ์สามารถวางแผนได้ เป็นแผนแม่บทชุมชนท้องถิ่น ๒. ผู้นำเชิงวิชาการจะต้องมีข้อมูลเชิงลึกจะต้องมีองค์ความรู้และจะต้องมีปัญญาในการนำพัฒนาไม่ใช่พัฒนาไปตามอารมณ์ความรู้สึก ๓. ผู้นำด้านเวทีประชาคมต้องเกิดการระดมสมองของทุกภาคส่วนกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ยั่งยืน ๔. ผู้นำด้านการเชื่อมประสานที่ดี ๕. ผู้นำด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ <p>ทำไมผู้นำเหล่านี้ถึงสำคัญเพราะชุมชนท้องถิ่นเชื่อมกันอยู่เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่วิสัยทัศน์ของมหาดไทยได้คือการสร้าง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข”</p>
<p>นายสมพร ใช้บางยาง</p>	<p>กล่าวโดยสรุปสิ่งที่มีความชัดเจนและตรงกันก็คือเป้าหมายของกระทรวงมหาดไทยก็ยังอยู่ที่เดิมก็คือประชาชน เพียงแต่ว่าการทำหน้าที่เพื่อดูแลทุกข์สุขของพี่น้องประชาชน กระทรวงมหาดไทยได้ทำหน้าที่ของตนเองสมบูรณ์แล้วหรือยัง และพูดถึงเรื่องการเมืองที่เข้ามาครอบงำเหนือบทบาทของคนมหาดไทยทำให้คนมหาดไทยเข้าไปสู่การเมืองมากขึ้น รองเท้าแทนที่จะสึกเพราะเดินเข้าหาประชาชน กับสึกไปเพราะเข้า</p>

ผู้อภิปราย	สรุปประเด็น
	<p>หานักการเมือง</p> <p>เรื่องจะเกิดขึ้นมากขึ้นใน ๑๐ ปีข้างหน้าเป็นข้อบ่งชี้ของกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะเรื่องการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยเป็นเรื่องการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ที่ควรจะทำ เรื่องนี้เป็นเรื่องจำเป็นเพื่อที่จะได้กำหนดจุดยืนความสมดุลระหว่างการเมืองกับคนมหาดไทย มหาดไทยปฏิเสธการเมืองไม่ได้ แต่จะอย่างไรของความสมดุลระหว่างการเมืองกับคนมหาดไทยจะอยู่ตรงไหน แล้ววันนี้การปกครองไม่ได้อยู่เฉพาะส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคที่ทำหน้าที่หลัก เพราะท้องถิ่นขยายบทบาทมากขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นพัฒนาการของการเมืองการปกครอง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยต้องยอมรับ เพียงแต่บทบาทของกระทรวงมหาดไทยที่พูดกันมากคือจะทำหน้าที่อย่างไร เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ เท่าที่มีอยู่รวมทั้งการทำหน้าที่บูรณาการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อระดมทรัพยากรกำลัง ที่มีอยู่ในทั้งภาครัฐและเอกชน ท้องถิ่นและส่วนต่างๆ โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอจะทำอย่างไรเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนมากที่สุดโดยมีหลักธรรมาภิบาล เรื่องคุณธรรม จริยธรรม มาเป็นเครื่องค้ำจุน และมิตีการมองประชาชน หรือการดูแลทุกข์สุขของพี่น้องประชาชนจะมองผลกระทบแต่เฉพาะภายในก็ไม่ได้ จะต้องคาดการณ์ถึงการเติบโตของสังคมโลกในอนาคตด้วย ณ วันนี้ระบบทุนนิยมที่มาครอบระบบสังคมโลกทุกวันนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมก็คือการแข่งขัน และการแข่งขันที่สำคัญเป็นจุดชี้เป็นชี้ตายอยู่ที่คน จุดชี้เป็นชี้ตายของคนอยู่ที่คุณภาพ อยู่ที่ปัญญา เพราะฉะนั้นการแข่งขันในเชิงทุนนิยมเป็นการเอาเปรียบกันมาก สิ่งที่กระทรวงมหาดไทยต้องคำนึงถึงอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรให้ประชาชนมีปัญญาที่จะรู้อยู่กับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง นี่คือความมั่นคงภายในของประเทศไทยที่กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่นี้คือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าความเข้มแข็งของประชาชน คือความเข้มแข็งของบ้านเมือง</p> <p>ขอเสนอแนะว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นยาขนานเอกที่ดีที่สุดที่จะสามารถรักษาคนไทยเราตั้งแต่ความเป็นปัจเจก ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ เพราะการอยู่อย่างพอเพียง อยู่อย่างมีเหตุมีผล มันจะเป็นตัวคุ้มกันโดยมีปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ซึ่งใน ๑๐ ปีข้างหน้าจะเป็นช่วงพิสูจน์ของกระทรวงมหาดไทยที่จะสามารถเอาประชาชนมาเป็นเป้าหมายในการทำงานสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยได้อย่างไร นี่คือความท้าทายในอีก ๑๐ ปีข้างหน้าส่วนเรื่องของกรอบบทบาทถ้ากระทรวงมหาดไทยยอมรับในแนวคิดของบุคคลหลายๆ ฝ่ายอย่างน้อยแค่ไหน จะทำอย่างจริงจังอย่างน้อยแค่ไหน</p>